

Veteranforedrag

Oslo Vest Rotary Klubb, 8. september 2021

Veteran? Ja, jeg er vel en veteran-rotarianer og vil først berette litt om det. Deretter skal jeg fortelle om livet mitt med vekt på familiehistorie og yrker, for Rotary er jo en yrkesforening.

9. desember 1992 fikk jeg min Rotary-nål på SAS-hotellet hvor Skøyen Rotary Klubb den gang hadde sine møter. Husker dagen godt for det var Pelles 60-års dag. Jeg rakk akkurat å komme meg hjem før gjestene kom til «åpent hus»!

[Siri Fossum](#) var min fadder. I 1991 ble hun distriktets første kvinnelige medlem etter at RI i 1989 hadde vedtatt at kvinner også kunne bli medlemmer. De er jo yrkesaktive! Hennes fadder var past persident Lars Bull-Berg, og president Sjur Borgen ga henne nålen. En milepæl i vår klubbs historie, sa han.

Siden 1962, da Siri og jeg ventet våre førstefødte, har vi vært gode venner i fine vennegrupper. Ofte var vi sammen i diskusjonsklubben Fremad med fire andre. Når vi hadde fest med våre menn, kalte de seg Bakut. I 1972 tok Siri og jeg Forberedende sammen. Hun gikk videre til studier for å bli audiopedagog og jeg startet deltidsstudier til Cand. Mag. eksamen 1979, mellomfag i litteratur og engelsk, grunnfag i offentlig rett.

Fin fadder for meg. Siri hadde flere tillitsverv i klubben, bl.a. sekretær 93/94 og [president 98/99](#), samme år som Johan L'orange var guvernør. Litt av et par! Johan ville ha meg som redaktør for Guvernørens månedsbrev, noe som engasjerte mange i klubben. Det ble produsert i Per Arild Mørks trykkeri, og der møttes en positiv gjeng for å pakke og sende til distriktets 60 klubber. Men trykking av månedsbrevet på papir ble det slutt på. Nå får vi guvernørens månedlige melding på e-post. Mye billigere!

Klubben har mye fantastisk historie med flotte klubbmedlemmer som drivkraft. Jeg anbefaler dere å lese det som er å finne på [vår hjemmeside](#). Les om [Shalom-Salam](#), [Young Friends](#) og [døveprosjektet med støtte til en døveskole i Riga](#). Verdifull innsats i Rotarys ånd: Service above self.

Mine første oppgaver var i Informasjonskomiteen hvor jeg ble redaktør for månedsbrevet Skøyen Rotary Rapport. Den er det slutt på. Husker ikke når. Alle

utgavene er visstnok i vårt arkiv. Men jeg fant ikke noe på hjemmesiden! Programkomiteen ledet jeg i to år. Deretter Finanskomiteen med føring av regnskap, Yrkeskomiteen, Kommunikasjonskomiteen (KomKom), Vennskapskomiteen. [Jubileumskomiteen 2017 for feiring av 30-årsjubileet](#). Og så videre. Husker ikke alt fra mine nesten 30 år i klubben.

Men jeg husker at jeg var fadder for noen fine kvinner: først og fremst svigerdatter Agnes Beathe i 1999. Med henne som medlem ble vi en Rotary-familie i 2003, da hennes mann - vår sønn Harald - ble medlem av Ekeberg RK hvor Pelle har vært med siden 1975. Margrethe Lied ble medlem i 2005. Husker også to som var medlemmer noen år: psykolog Fanny Duckert og hotelldirektør Tone Larstorp.

Jeg har mange gode minner. Skøyen Rotary Klubb, som ble til Oslo Vest Rotary klubb, tror det var i 2012?, er en fantastisk klubb å være medlem av. Fine, inspirerende programmer og gode vennskap. Men bekymringsfullt at vi skrumper. «Det er fint å åpne opp møtene for å få folk der ute til å forstå hva Rotary er», leser jeg i siste Rotary Norden. Det har vi jo gjort, og kan fortsette med det når pandemien er under kontroll! Takk for at jeg her.

Nå skal dere få litt familiehistorie:

Mitt navn er spesielt: Eva Caterina Riosianu Fosse, født Medbøe.

Forklaringen: Min mama er halvt rumensk. Jeg er kalt opp etter henne: ECaterina, kalt Katja. Både jeg og min søster, Katja Medbøe, har fått mamas navn.

Mamas mor, Hedvig Augestad, traff sin rumenske mann, Petre Riosianu, da hun studerte i Tyskland. Han var bojar. Hennes far, distriktslege Arent Augestad, Røykenvik på Hadeland, var meget bekymret da hun giftet seg og flyttet til Romania. Jeg har hans brev til datteren.

De bosatte seg i Bucharest og hadde en herregård i [Brasov](#). Petre var direktør for en gullgruve. Tre døtre og en sønn fikk de. Men mormor reiste til sin papa i Norge hver gang hun skulle føde, bortsett fra da mama ble født i [Bucharest](#) i 1911.

Forholdene i Romania var grusomme etter 1. verdenskrig, og mormor tok med seg barna til Norge og bodde hos sin far et par år. Mama var syv år da hun kom til Hadeland. Hjemme hadde mamas foreldre snakket sammen på fransk mens barna hadde tysk guvernante. Mama kunne ikke et ord norsk og fetteerne på Hadeland trodde hun var døvstum. Hun fikk trøst av sin bestefar, som hun snakket tysk med. «Han sa et det blir bedre når du har gått på skolen. I løpet av høsten kunne jeg snakke norsk såpass godt at jeg kunne klare meg. Jeg måtte lære for å overleve» sa mama til meg. Hun syntes det var fantastisk å bo på Hadeland og leste Allers og Hjemmet for å lære norsk! Hun flyttet tilbake til Romania i 1920, 9 år gammel.

Hjemme snakket de fire språk: Norsk med mama, fransk med papa, tysk med guvernanten og rumensk med de andre. Ikke rart at mama tok Oslos guideeksamen en gang i 1950-årene. Hun hadde stor glede av å bruke sine språk på guiding!

Hennes mor og far ble separert mormor flyttet til Paris. Mama var to år på en klosteskole i Sveits, og deretter hos sin mor i Paris og Nice. I 1936, da mama var 25 år gammel, flyttet hun til Oslo. Der fikk hun jobb i Den rumenske legasjon. En utstilling med rumensk folkekunst fikk besøk av min papa, som skulle lage reportasje. Han var journalist i Nationen. Da var det gjort! I februar 1938 giftet de seg. Bryllupsreisen gikk til Romania hvor de ble godt mottatt av min morfar. Jeg har Papas store reportasjer derfra. Men lykken varte ikke. Stor politisk uro i Romania førte til at royalisten Petre ble drept av Jerngarden i 1939.

I 1976, da [Nicholae Ceausescu](#) hadde hatt makten i 11 år, reiste jeg med mama til Bucharest. Vi var sammen med hennes onkel, kusiner, fettere og familievenner. De levde under grusomme forhold med rasjonering av de fleste varer, minimal oppvarming av boligene, TV bare to timer hver dag osv. Hvis vi sto 4-5 sammen på gaten, kom politi og skilte oss. Vi kjøpte kaffe, nylonstrømper, toiletsepe og andre savnede varer til våre slektninger i turistenes dollarbutikker, hvor alt var tilgjengelig.

Noen år senere ble en hel bydel i vakre Bucharest, Øst-Europas Paris, revet for å gi plass til det [gigantomniske Ceausecu-palasset](#). Pelle og jeg var der i 2007, det året Romania, Europas østligste romanske land, ble medlem av EU.

Rumensk er et latinsk språk. Landet ble bosatt av romerske legionærer da det ble erobret av keiser Trajan i år 106. Det romerske herredømmet varte i 170 år.

Mitt liv

Mine føreste ti år bodde vi i Suhmsgate 18 D, 7. etasje, med utsikt til klokken på den hvite Kringkastingen. Jeg gikk fire år på Vindern skole. Familien økte med tre barn, mine søstre Wenche og Katja og bror Harald. Med Katja fikk vi også en dada, som var hos oss i 11 år. Plass til tre voksne og fire barn fikk vi da vi flyttet til Hafrsfjordsgate 24 b, 5 etasje uten heis!

Jeg gikk de neste årene på Uranienborg skole, Hegdehaugen skole (samtidig med Gro Harlem) og Berle skole hvor jeg tok realskoleeksamen. Deretter tre år på Oslo Handelsgymnasium. Økonomisk gymnasium var nyttig hvis man ville rett ut i arbeidslivet etter artium. Fagene bedrifts- og sosialøkonomi, tysk og fransk forretningskorrespondanse, engelsk og norsk tilsvarende det på engelsklinjen. Jeg frydet meg når jeg skrev stil. Valgte ofte de litterære. Maskinskriving var frivillig. Men alle tok det faget. Læreren sa at det å lære touch-systemet var lurt, for det ville vi få mest bruk for i det praktiske yrkesliv. Han fikk rett når det gjelder meg. I alle jobber jeg har hatt, har maskinskriving vært viktig. Jeg skriver raskt og feilfritt, uten å se på tastene.

Jeg hadde mange forskjellige sekretærjobber i årene etter handelsgym. De har alle kommet til nytte for meg som journalist, for jeg fikk innblikk i flere sider av samfunnslivet. Jeg jobbet i et vikarbyrå, forskjellige agenturer og et revisorkontor. Som nygift i 1960 var jeg kontorassistent på sorenskriverkontoret i Brevik, hvor min mann var dommerfullmektig. Kontorsjefen syntes min maskinskriving av grunnbøkene gikk for fort og for feilfritt. Tinglysing skulle ta tid. Han la inn ekstra rutiner for å bremse på farten. Han het faktisk Holt, og vi kalte tinglysingsavdelingen for avdeling Holt!

Da vår førstefødte var seks måneder gammel høsten 1962, ønsket jeg å jobbe et sted med barnehage. Dette tilbudet fant jeg på Rikshospitalet hvor jeg fikk jobb som kontorsøster på Kirurgisk avdeling B. Anette ble levert i barnehagen om morgenen, og ble ammet i lunsjpausen. For å komme til henne, tok jeg den spennende paternosterheisen.

Det ble jobbskifte da vår sønn ble født et par år senere. Fysiologisk institutt på Universitetet i Oslo trengte hjelp til maskinskriving av manuskripter for doktorgradsstudentene. Instituttet holdt til den ærverdige universitetsbygningen nærmest slottet. Fra min skriveplass hadde jeg fin utsikt til universitetsplassen og Karl Johans gate. Min touch-teknikk kom til nytte i denne deltidsjobben. Som såkalt «timebetalt manuskriptskriver», mest på engelsk, fikk jeg innsikt i hva fysiologene forsket på. Manuskriptene ble til doktorgrader. På Fysiologen var jeg til 1987.

Drømmen om å bli journalist

For meg tok det lang tid å bli journalist. Først som 40-åring fikk jeg mitt pressekort. Men så lenge jeg kan huske, var lysten på journalistyrket stor. Kanskje var jeg arvelig belastet? Min far, Odd Medbøe, startet som journalist i Nationen og ble pressesjef i SAS da flyselskapet ble etablert i 1947.

Det var med ærefrykt jeg så på det å skrive i avisen. Mitt første forsøk gjorde jeg en gang i 60-årene, i Aftenpostens spalte «Dagens Ekko». Tenk, min hverdagslige betraktning ble antatt! En stor lykke for meg at andre ville lese det jeg hadde skrevet. Fikk til og med betalt for det. Honoraret var visst 25 kroner. Det ble mange Dagens Ekko fra min hånd.

Ved siden av deltidsjobben på Fysiologen, fortsatte jeg med lyst-prosjektet: det å bli journalist. Hjemme tok jeg NKS-kurset i journalistikk med Carl Just som lærer. Herlig. Til hver oppgave jeg hadde løst, fikk jeg hans kommentarer i et personlig brev til meg. Jeg lærte mye av ham.

Jeg fortsatte å skrive litt i Aftenposten, fikk noen frilansoppdrag av politisk redaktør Egil Sundar, og hadde flere leserinnlegg i morgenummeret. Lykkelig ble jeg da jeg fikk antatt en kronikk. Temaet var Et dukkehjem og Hedda Gabler. Jeg hadde sett de to forestillingene på Nationaltheatret, og fikk ideen om at Hedda Gabler var vrangsidene av Et dukkehjem. Fra Aftenpostens kulturjournalist Theo Findal, som da var i Roma, fikk jeg et oppmuntrende brev om at kronikken var interessant. Angrer meget på at jeg aldri svarte ham. Jeg var for ydmyk og beskjeden den gang. I Morgenbladet hadde jeg noen frilansreportasjer. Der fikk jeg også en kronikk på trykk, om kvinnesak.

Med NKS-kurset i boks, spurte jeg Egil Sundar til råds. Hvordan skulle jeg komme videre? - Skriv og skriv. Og hvis du vil ha mer utdanning kan du studere, sa han. Som jeg har fortalt dere, fulgte jeg hans råd!

Ammehjelp og nyfeminisme

Også andre saker engasjerte meg. I en lystenning tidligere i år fortalte jeg dere om Ammehjelpen og min jobb som redaktør for de fem første utgavene av Ammenytt. Boken «Ammerevolusjonen 1968-1975» kommer neste år. Der har jeg et intervju med Gro Harlem Brundtland og min historie om redaktørjobben.

Med Ammehjelpen startet også nyfeminismen her i landet. I våre ammeslabberas ble det mye kvinnesak-diskusjoner. De fleste ammehjelpere ble nyfeminister. Husker med fryd vår kumuleringsaksjon ved kommunevalget i 1971. De mannlige listetoppene måtte vike for kvinner. Det var nesten en revolusjon! Men da kvinneaktivistene begynte å vise knyttede never, trakk jeg meg ut. Det var ikke min metode. Jeg ble nestleder i Ullern bydelsutvalg, varamann til bystyret og medlem av Oslo Høyres representantskap.

Men som cand.mag, 40 år gammel, var jeg moden for journalistyrket. I 1980 fikk jeg spørsmål fra redaktør Kjell Hanssen i Høyres pressebyrå om jeg ville begynne der. For en fryd og glede for meg. Etter tre måneders prøvetid var jeg fast ansatt. Samtidig sa jeg farvel til tillitsverv i politikken.

En utrolig interessant arbeidsplass, med store omveltninger og forandringer i de 18 årene jeg fikk være der. I 1983 forandret Høyres Pressebyrå navn til Norpress. Det ble slutt på partitilhørigheten og at vi journalister kunne være tilstede på Høyres gruppemøter i Stortinget. En riktig utvikling. Vi skulle først og fremst betjene våre kunder, omtrent 50 store og små aviser, fra nord til sør. Ikke være høytaler for partiet.

Det var med ærefrykt jeg kom innenfor Stortingets vegger første gang. Etter hvert ble det min daglige arbeidsplass. Jeg ble hjemmevant i presselosjen, restauranten, vandrehallen, korridorene, partienes møterom og sekretariater, kjellerstuen, tunnelen over til Alliancegården hvor vi hadde våre kontorer osv.

Mine første oppdrag utførte jeg med ydmykhet og ærefrykt. Men det tok ikke lang tid før jeg ble varm i tøyet og fikk nyttige rutiner i mitt arbeid. Den forrige sjefredaktøren i Høyres Pressebyrå, Ranik Halle, venn ev mine foreldre, fulgte

øyensynlig med på hva jeg gjorde. Når jeg møtte ham i Stortingsrestauranten, ga han meg alltid oppmuntrende bemerkninger. Godt å høre for en uerfaren journalist.

Men alt har en ende. Til tross for at Norpress strakk seg til det ytterste for å oppfylle avisenes ønsker om stoff, gikk byrået inn i en frustrerende og vanskelig situasjon i slutten av 1990-årene. 30. juni 1998 ble byrået nedlagt.

Jeg mistet jobben, 60 år gammel, men fortsatte som frilans i Helsenytt for alle, utgitt av Nationalforeningen for folkehelsen.

Og Pelle var blitt pensjonist. Vi valgte å satse på positiv, aktiv fritid, og har foretatt mange spennende reiser, verden rundt, de siste 20 årene! Og vi nyter verdifulle, gode samvær med barn, barnebarn og ett oldebarn samt fine venner, i og utenfor Rotary-familien. Takk for meg!

Ser at jeg har litt tid til overs. Skal jeg raskt fortelle om at Pelle var Rotary-stipendiat 1959-1960 og hva vi opplevet i USA? Eller skal vi starte med spørsmål?